EPITOMAE SINGVLARVM DISTINCTIONVM LIBRI QVARTI SENTENTIARVM,

CVM VERSIBVS MEMORIALIBVS clariſſimi viri Arnoldi Veſalienſis, theologiæ & trium linguarum peritiſſimi, canonici quondam metropolitanę eccleſiæ Colonienſis: paucis, quos ille morte præuentus non abſoluerat, à ſtudioſo quodam adiectis.

Liber Sententiarum Quartus complectitur. Diſtinctiones L.

DISTICTIO. I. QVAE INCIPIT.
Samaritanus enim,&c. Epi.

CVm in hoc quarto Sentẽtiarum libro
de ſacramentalibus ſignis tractãdũ
ſit, adiecto de finalis iudicij retribu
tione, in primis aduertendum eſt, ꝙ
ſacramẽtũ (vt ſumit) eſt ſacræ rei ſi-
gnũ. Neq; verò oẽ ſignũ, ſacr̃m eſt:
ſed ꝙ ex inſtitutione ſignificat, gerens ſc3 rei ſigna
tæ ſimilitudinẽ, ſignũ ſimul exiſtens, & cauſa. Eſt er
go inuiſibilis gr̃æ forma uiſibilis, eiuſdẽ gr̃æ gerẽs
imaginẽ, & cauſa exiſtens. Ea propter, & ueteris le
gis ſacramenta, quę ſolum ſignificabant, nõ dicunt̃
propriè ſacramenta: Quanquã autẽ abſq; ſacramẽ
tis Deus homini gratiã dare poſſet, ob humiliatio-
nẽ tñ hominis ſub ſenſibilibus creaturis, ac eiuſdẽ
eruditionẽ, qua per hæc ad inuiſibilia cognoſcen-
da proficiat, & ob ipſius exercitationẽ, ne ſc3 per
ocium ad peiora dilabatur, ĩſtituta ſunt ſacramẽta
in rebus, & verbis conſiſtentia. Deniq; cũ nouæ le-
gis ſacramenta à ueteribus in hoc diſtent, ꝙ hæc ſa
lutẽ conferunt, illa aũt ſolum promittebant, inter
ea tamen circunciſio egit, quod modo facit baptiſ-
mus, quo ad culpę deletionẽ, nõ tñ regni appertio
nẽ. Quæ data Abraæ iam adulto, octauo natiuitatis
die cultro petrino poſteriùs fieri debebat. ſine qua
ſi puer ante diem octauũm deceſſit, de eo, ut mõ de
paruulis nõ baptizatis, fiebat. Quamuis ĩ caſu mor-
tis anticipare forte circuuciſionẽ licebat, ante eam
tñ datam in fide parentum pueri ſaluari poterant,
Quid ſacramentum, vel ſit, uel proſit, abunde
Enodat quarti ſectio prima libri.

DISTIN. II. QVAE INCIPIT,
Iam ad ſacramenta nouæ legis.&c.epi.

¶Septẽ ſunt nouę legis ſacr̃a, bapiſmus ſc3, con-
firmatio, euchariſtia, pœnitentia, unctio extrema,
ordo, & cõiugiũ. Quorũ ꝗdẽ alia remediũ ꝯ pc̃tm̃
ꝓbent, & gratiam cõferunt adiutricẽ, ut baptiſmus
alia uero in remediũ tm̃ ſunt, vt coniugiũ: alia ue-
ro gratia, & virtute nos fulciunt, ut ordo, & eucha
riſtia. Quæ ideo poſt Chriſti aduentum inſtituta
ſunt, quia ex ipſius paſſione efficaciã ſortita ſunt.
Cõiugiũ tñ ẽt olim ante pc̃tm̃ inſtitutum eſt, in ſa-
cramentum ſcilicet, & officium: poſt peccatũ vero
etiam in carnalis concupiſcentiæ ordinatur reme
dium. De baptiſmo aũt ſacramentali notandũ, ꝙ
ad ip̃m baptiſmus Iohannis erat præparatorius, il
le enim in aqua tm̃ lauabat, nõ aũt peccata relaxa
bat, ſicq; ad Chr̃i baptiſmũ homines diſponebat.
Baptizabat aũt Iohannes ĩ nomine uenturi, ſcili-
cet Chriſti. An verò baptiſmo illo baptizati, reba-
ptizandi eſſent, nec ne. Magiſter de eis, qui in ipſo
ſpẽ nõ ponebant, perfectã de diuinis perſonis fidẽ
habẽtes, negatiuè reſpondet, ꝗuis de alijs ꝓcedat.
Sed in hoc ipſe Magiſter nõ tenetur. Nã baptiſmo
Chr̃i baptizari oportebat (ſecũdũ alios doctores)
omnes indifferenter, ẽt baptizatos Iohannis ba-
ptiſmate, qui ſcilicet baptizabat ĩ nomine uẽturi.
Enumerat ſeptem præſentia dona ſalutis,
Sacramenta nouæ legis amator homo.

DISTINCT. III. QVAE INCIPIT,
Poſt hæc uidendũ eſt,&c.epi.

¶Baptiſmus eſt ablutio corporis exterior, facta
in aliqua ſub certa verborum forma præſcripta.
Nã accedente verbo ad elementũ, fit ſacr̃m, ſicq;
in verbo, & elemento baptiſmus conſiſtit, quæ ſci
licet ſunt de eius ſubſtantia. Cætera uero ad ipſius
decorem, & ſolemnitatem inſtituta ſunt, quæ ſi ẽt
omittant̃, non eſt minus uerũ, & ſanctũ ſacramen
tũ. Quod uero apoſtoli in nomine Chriſti bapti-
zaſſe in Actibus leguntur, diſpenſatiuè fiebat ad
tp̃s ad diuulgationẽ nominis Chriſti, in quo & to
ta trinitas intelligit̃, ſc3 pater ungens, & filius un
ctus, & ſpirituſſanctus, per quẽ unctus eſt. Quam-
uis autem, & in nomine unius perſonæ aliæ intel-
ligantur, quapropter ꝑſertim. & in mortis articu-
lo una perſona tm̃ expreſſa, quis baptizari poſſet,
habita intentione baptizandi tutius tñ eſt, oĩbus
expresſis. Inuocando aũt trinitatẽ, nõ dẽt dici in
nominibus, nã tũc ſacramenti forma mutaret̃: ſed
in nomine, quia tota trinitas ſimul ibi operat̃, q̃ &
in Chr̃i baptiſmo apparuit, qñ ſc3 Chr̃s tactu mũ
disſimæ carnis ſuæ uim regeneratiuam aquis cõ-
tulit, vbi & ipſum ĩſtituit. Sub prędicta ẽt forma
apoſtolos añ pasſionẽ Chriſti baptizaſſe intelligi
põt, quãuis ſcripũ nõ ſit. Eſt aũt huius ſacramenti
materia aqua pura, in quali, & Chr̃s baptizatus ẽ,
de qua & Nicodemũ inſtruxit, & ex ipſius latere
in cruce profluxit. Et hoc conuenienter ꝓꝑ elemẽ
ti cõmunitatem, & locutionis ſignificationẽ. Põt
autẽ bapizandus ter, vel ſemel immergi, perfundi
vel aſpergi ſecundũ morem patrię, licet primum
meliùs ſit Chriſti ſignificans mortẽ, & ſepulturam,
in qua